

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВННІЕ ЗУНУ
Борис ПОГРИЩУК

«31» _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з науково-педагогічної роботи ЗУНУ
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«31» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Управління публічними фінансами»

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітньо-професійна програма – «Фінанси»

кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен (семестр)
Денна	1	1	30	15	5	4	96	150	1
Заочна	1	1	8	4	-	-	138	150	2

Вінниця – ВННІЕ ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі ОПІ «Фінанси» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23.06.2023 р)

Робочу програму склала канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Сніжана БЕЙ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування (протокол № 1 від 28.08. 2023).

Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
д-р екон. наук, професор

Галина ПОГРІЩУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (протокол № 1 від 30 серпня 2023).

Голова
групи забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор

Ольга КИРИЛЕНКО

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Управління публічними фінансами»

1. Опис дисципліни «Управління публічними фінансами»

Дисципліна «Управління публічними фінансами»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни блок обов'язкових дисциплін, цикл професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки: <i>Денна – перший</i> <i>Заочна – перший</i> Семестр: <i>Денна – перший</i> <i>Заочна – другий</i>
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – Фінанси	Лекції: <i>Денна – 30</i> <i>Заочна – 8</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15</i> <i>Заочна – 4</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 96</i> <i>Заочна – 138</i> Тренінг, КПІЗ: <i>Денна – 4</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5</i>
Тижневих годин – 8 год., з них аудиторних – 3 год		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни «Управління публічними фінансами»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Дисципліна «Управління публічними фінансами» спрямована на формування у студентів системи знань в галузі методики та організації управління публічними фінансами, набуття навичок підготовки та оформлення результатів моніторингу виконання державних фінансових планів і прийняття відповідних рішень в бюджетному процесі на засадах транспарентності та інклюзії. Оволодіння цією

дисципліною повинно виробити навички застосування методики управління публічними фінансами при підготовці управлінських рішень, вміння організувати і проводити інформаційні дослідження, оформляти та формувати результати моніторингових процесів в галузі управління публічними фінансовими ресурсами.

Саме це визначає **мету даної навчальної дисципліни** - вивчення функції податкових, фінансових органів, законодавчої та виконавчої влади щодо бюджету й інших державних фінансових планів та прийомів і методів, які використовують ці органи в процесі керування публічними фінансовими ресурсами і відносинами, що виникають у процесі руху публічних фінансових потоків. Тільки на засадах чіткого розмежування функцій між вказаними органами, належної організації бюджетного процесу в державі можливо забезпечити ефективне управління публічними фінансами.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

- засвоїти теоретичні та організаційні основи управління публічними фінансовими ресурсами;
- ознайомитися з порядком складання, розгляду, затвердження та виконання державних фінансових планів усіх рівнів;
- вивчити систему управління публічними фінансовими ресурсами та фінансовими потоками;
- набути навички використання теоретичних знань на практиці по управлінню публічними фінансовими коштами загального та спеціального фондів;
- вміти формувати облікову інформацію за проведеними операціями з коштами державного та місцевих бюджетів, державних цільових фондів;
- проводити контроль-аналітичну роботу за цільовим витрачанням грошових коштів держави;
- здійснювати моніторинг за проведеними операціями з руху грошових коштів держави, з метою отримання узагальнюючої інформації та прийняття управлінських рішень по виконанню державних фінансових планів;
- формувати вихідну інформацію, звітність для надання її користувачам, суб'єктам оперативного управління публічними фінансами.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни «Управління публічними фінансами» забезпечує формування наступних компетентностей у студента:

СК10. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ функціонування публічних фінансів, застосування сучасного теоретичного і методичного інструментарію для забезпечення ефективного управління ними на засадах транспарентності;

СК11. Здатність демонструвати у практичній діяльності поглиблені знання щодо економічних, інституційних та правових засад, а також інструментів імплементації інклюзивного підходу при ухваленні управлінських рішень щодо складання державних фінансових планів, організації їхнього виконання, контролю за виконанням та підготовки звітності, забезпечення умов для реалізації цих управлінських рішень.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування по спеціальності (додаткового вступного фахового випробування по спеціальності).

2.5. Програмні результати навчання:

ПРН01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПРН03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень

ПРН14. Обґрунтовувати та реалізувати ефективні управлінські рішення щодо застосування сучасного теоретичного та методичного інструментарію для забезпечення ефективного управління публічними фінансами на засадах транспарентності;

ПРН15. Демонструвати у практичній діяльності поглиблені знання щодо економічних, інституційних та правових засад, а також інструментів імплементації інклюзивного підходу при ухваленні управлінських рішень щодо складання державних фінансових планів, організації їхнього виконання, контролю за виконанням та підготовки звітності, забезпечення умов для реалізації цих управлінських рішень.

3. Програма навчальної дисципліни «Управління публічними фінансами»

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи управління публічними фінансами»

Тема 1. *Сутність та складові управління публічними фінансами*

Управління публічними фінансами та його роль у бюджетному процесі. Визначення управління публічними фінансами. Об'єкт і суб'єкти управління публічними фінансами. Предмет управління публічними фінансами як навчальної дисципліни. Нормативно-правова база управління публічними фінансами. Складові елементи організації бюджетного процесу. Органи управління публічними фінансами. Етапи і методи управлінської діяльності в бюджетному процесі.

Складові управління публічними фінансами: бюджетне планування, організація виконання бюджету, облік і звітність з виконання бюджету, контроль за виконанням бюджету, управління Пенсійним фондом України, управління державними соціальними фондами. Взаємозв'язок функцій і складових управління публічними фінансами.

Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління публічними Фінансами

Сутність та структура бюджету як об'єкта управління. Бюджет як

економічна категорія. Характерні ознаки бюджетних відносин: всеохоплюючий і перерозподільний характер, законодавче регулювання, фондний характер концентрації публічних коштів. Бюджет як основний фінансовий план, склад і структура його доходів і видатків. Методи, джерела і принципи формування доходів. Класифікація видатків та форми бюджетного фінансування. Бюджетний дефіцит. Його причини, наслідки та межі. Джерела покриття бюджетного дефіциту. Бюджет як централізований фонд грошових коштів держави. Організація і завдання управління бюджетними потоками.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Основи бюджетного устрою: види бюджетів, принципи побудови бюджетної системи, розмежування доходів і видатків між бюджетами, взаємовідносини між бюджетами. Склад і структура бюджетної системи України.

Розмежування доходів і видатків між бюджетами. Види взаємовідносин між бюджетами.

Тема 3. Органи управління бюджетом

Органи стратегічного управління бюджетом та їхні функції.

Міністерство фінансів України - центральний орган державної виконавчої влади в сфері фінансової діяльності. Законодавчі документи, якими керується Міністерство фінансів України у своїй діяльності. Основні завдання Міністерства фінансів України, його функції та права. Вертикальна структура органів Міністерства фінансів. Структура центрального апарату міністерства. Фінансові департаменти обласних державних адміністрацій. Основні завдання, функції та права фінансових органів обласного рівня. Структура фінансового департаменту. Міські та районні фінансові органи в Україні: головні завдання, функції, права, структура. Законодавчі документи, якими керуються фінансові органи обласних державних адміністрацій, міські та районні фінансові органи.

Державна служба фінансового моніторингу України як орган державного управління.

Державна казначейська служба України, її призначення та функції. Структура управління Державної казначейської служби України. Вертикальна структура органів державної казначейської служби України.

Державна податкова служба України та Державна митна служба України в системі органів оперативного управління бюджетом.

Органи міжгалузевого оперативного управління бюджетними коштами та їхні функції.

Система органів галузевого управління бюджетними коштами.

Тема 4. Бюджетне планування

Економічні основи бюджетного планування. Бюджетне планування як складова частина фінансового, його зміст, принципи і завдання. Методи бюджетного планування. Рівні та етапи бюджетного планування. Вдосконалення бюджетного планування і регулювання бюджетів на основі розширення самостійності адміністративно-територіальних формувань.

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі та особливості його

застосування в Україні

Організація бюджетного планування. Підготовча робота до складання проекту бюджету. Визначення Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період. Характеристика основних етапів розробки проекту бюджету. Підготовка, розроблення та аналіз бюджетних запитів і формування пропозицій проекту Державного бюджету України.

Завдання і методологія планування доходів бюджету. Інформаційне забезпечення планування доходів.

Бюджетні запити і планування видатків бюджету держави. Планування державних дотацій та субсидій.

Розгляд проекту Державного бюджету України в Кабінеті Міністрів України і прийняття постанови щодо схвалення проекту закону про Державний бюджет України. Представлення проекту бюджету Верховній Раді України, його розгляд в комісіях і комітетах. Представлення проекту Державного бюджету на сесії Верховної Ради України. Порядок внесення доповнень і зауважень до проекту бюджету. Затвердження Державного бюджету України. Закон про Державний бюджет України, його зміст.

Порядок складання проектів місцевих бюджетів, їх взаємозв'язок із проектом Державного бюджету України. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Інформація для складання проектів місцевих бюджетів. Розгляд проекту бюджету в органах виконавчої і законодавчої влади, внесення до нього поправок і зауважень. Затвердження місцевих бюджетів.

Транспарентність та інклюзивність у бюджетному плануванні. Способи розкриття інформації щодо цілей, правових, інституційних та економічних основ, принципових рішень щодо планових показників обсягів бюджетів і їх обґрунтування, даних та інформації, пов'язаних з діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування, а також умов підзвітності в повному обсязі, в доступній формі та на своєчасній основі. Напрями збільшення ступеня участі всіх громадян у бюджетному плануванні, мотивації стимулювати людей до виконання поставлених цілей та завдань.

Кошторисне планування. Основи кошторисного планування. Норми і нормативи кошторисного фінансування. Структура кошторису. Бюджетне нормування в Україні. Бюджетні нормативи і норми.

Змістовий модуль 2. Організація управління публічними фінансами на стадіях виконання бюджетів

Тема 5. Виконання бюджетів

Поняття та принципи виконання бюджету. Органи, що забезпечують виконання бюджету, розподіл функцій між ними.

Розпис доходів і видатків як основа виконання бюджету, порядок та терміни його складання, внесення змін та доповнень. Бюджетна класифікація доходів і видатків, її роль у бюджетному процесі та виконанні бюджету.

Система справляння доходів бюджету. Розрахунки юридичних і фізичних

осіб з бюджетом. Документообіг, пов'язаний із мобілізацією доходів.

Податковий менеджмент. Основи та організація податкової роботи. Правове регламентування встановлення і справляння податків. Облік платників і надходжень податків. Порядок та форми розрахунків із бюджетом.

Звірка доходів між податковими органами і органами Державної казначейської служби України.

Поняття бюджетного фінансування та його організація. Основні принципи фінансування видатків бюджету. Розпорядники коштів, їх права та обов'язки. Ступені розпорядників коштів по Державному і місцевих бюджетах.

Форми і методи фінансування із державного бюджету.

Організація фінансування із місцевих бюджетів. Документообіг у процесі фінансування із місцевих бюджетів.

Касове виконання бюджету. Системи касового виконання бюджету: банківська, казначейська, змішана. Органи, які беруть участь у касовому виконанні бюджету, розподіл функцій між ними. Касове виконання дохідної частини бюджету. Грошові кошти бюджету. Джерела формування та напрямки використання грошових коштів бюджету. Касове виконання видаткової частини бюджету.

Регулювання міжбюджетних потоків.

Тема 6. Облік виконання бюджетів

Завдання бухгалтерського обліку виконання бюджету. Функції бухгалтерських служб фінансових, податкових, казначейських органів, розпорядників бюджетних коштів в організації обліку виконання бюджетів і кошторисів бюджетних установ. Організація синтетичного та аналітичного обліку виконання бюджету. Значення аналітичного обліку для оперативного керівництва (контролю) виконання бюджету.

Бухгалтерські документи, порядок їх складання, перевірки й обробки. Облікові реєстри, їх роль у бухгалтерському обліку виконання бюджету. Хронологічний і систематичний записи. Порядок зберігання бухгалтерських документів і облікових реєстрів.

План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів. Характеристика рахунків.

Облік доходів державного бюджету. Облік операцій за доходами загального і спеціального фондів державного бюджету. Особливості обліку доходів загального і спеціального фондів місцевих бюджетів.

Облік бюджетних зобов'язань і видатків розпорядників бюджетних коштів по державному бюджету. Операції з обліку бюджетних зобов'язань і видатків за загальним і спеціальним фондами державного бюджету.

Облік бюджетних зобов'язань і видатків розпорядників бюджетних коштів по місцевих бюджетах (загальний і спеціальний фонд).

Облік міжбюджетних відносин.

Облік операцій за взаємними розрахунками між бюджетами

Облік операцій за результатами виконання державного бюджету по загальному і спеціальному фондах.

Особливості визначення результатів виконання місцевих бюджетів
Визначення результатів виконання бюджетів.

Тема 7. Звітність про виконання бюджетів

Організація, види та форми бюджетної звітності. Звіти розпорядників коштів про використання бюджетних коштів одержаних із державного та місцевих бюджетів. Періодична звітність про виконання бюджетів.

Звітність розпорядників коштів про використання бюджетних коштів, одержаних із Державного та місцевих бюджетів України. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.

Звітність органів Державної казначейської служби України про виконання державного бюджету. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.

Звітність про виконання місцевих бюджетів. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання. Порядок затвердження звіту про виконання бюджету держави.

Транспарентність та інклюзивність у процесі затвердження звітів про виконання бюджетів усіх рівнів. Способи розкриття інформації щодо цілей, правових, інституційних та економічних основ, принципових рішень щодо звітних показників обсягів бюджетів і їх обґрунтування, даних та інформації, пов'язаних з діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування, а також умов підзвітності в повному обсязі, в доступній формі та на своєчасній основі. Напрями збільшення ступеня участі всіх громадян в обговоренні звітів про виконання бюджетів, мотивації стимулювати людей до виконання поставлених цілей та завдань.

Тема 8. Контроль за виконанням бюджетів

Сутність та призначення бюджетного контролю та його роль у бюджетному менеджменті. Види, форми та методи бюджетного контролю.

Види, форми та методи бюджетного контролю. Органи бюджетного контролю та їх класифікація.

Рахункова палата України, її функції, права і завдання.

Податковий контроль та його організація в Україні. Облік платників податків та надходжень податків і обов'язкових платежів. Податкова звітність, порядок і методи її перевірки. Камеральні перевірки податкових декларацій і звітів. Документальні перевірки правильності розрахунків із бюджетом. Оформлення результатів податкових перевірок.

Митний контроль. Митні органи України, їх функції та повноваження. Митне оформлення. Контроль митних органів за сплатою мита і митних платежів. Особливості контролю за переміщенням через митний кордон підакцизних товарів.

Контрольно-ревізійна робота з бюджету, її завдання та напрями. Державна аудиторська служба України, її завдання, повноваження та права. Організація і планування ревізій та перевірок. Порядок проведення ревізій. Оформлення та реалізація матеріалів ревізій. Бюджетний аудит.

Транспарентність та інклюзивність у процесі контролю за виконанням бюджетів усіх рівнів. Способи розкриття інформації щодо цілей, правових, інституційних та економічних основ, принципів рішень щодо звітних показників обсягів бюджетів і їх обґрунтування, даних та інформації, пов'язаних з діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування, а також умов підзвітності в повному обсязі, в доступній формі та на своєчасній основі. Напрями збільшення ступеня участі всіх громадян в організації контролю за виконанням бюджетів, мотивації стимулювати людей до виконання поставлених цілей та завдань.

Тема 9. Управління Пенсійним фондом України

Сутність, призначення та класифікація пенсійного страхування.

Пенсійний фонд України як об'єкт управління, його складові.

Система управління Пенсійним фондом України, нормативно-правова база управління ПФ. Етапи і методи управлінської діяльності. Структура центрального апарату ПФУ, його територіальних органів, їхні завдання, функції і права.

Організація планування показників бюджету ПФУ. Характеристика основних етапів розробки бюджету. Завдання і методологія планування доходів і видатків. Розгляд і затвердження бюджету ПФУ.

Виконання бюджету ПФУ. Механізм мобілізації доходів бюджету. Порядок виконання видаткової частини бюджету ПФУ. Фінансування видатків на державні пенсії та інші соціальні виплати.

Організація бухгалтерського обліку і звітності ПФУ. Особливості обліку доходів і видатків ПФУ. Види звітності, їхня класифікація. Оперативна, місячна, квартальна та річна звітність органів ПФУ про виконання бюджету фонду, її характеристика.

Державний фінансовий контроль за виконанням бюджету ПФУ. Органи контролю та їхні функції. Порядок здійснення контролю за доходами і видатками бюджету.

Тема 10. Особливості управління державними соціальними фондами та іншими об'єктами публічних фінансів

Управління Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Органи управління, їхні завдання, функції і права. Планування доходів і видатків фонду. Мобілізація доходів та фінансування видатків. Облік, звітність та фінансовий контроль за доходами і видатками Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Управління Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Органи управління, їхні завдання, функції і права. Планування доходів і видатків фонду. Мобілізація доходів та фінансування видатків. Облік, звітність та фінансовий контроль за доходами і видатками Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Управління Фондом соціального страхування на випадок безробіття.

Органи управління, їхні завдання, функції і права. Планування доходів і видатків фонду. Мобілізація доходів та фінансування видатків. Облік, звітність та фінансовий контроль за доходами і видатками Фонду соціального страхування на випадок безробіття.

Особливості управління іншими об'єктами публічних фінансів. Кошти медичного страхування, сутність, завдання, форми та управління ними. Перспективи розвитку інших елементів публічних фінансів та організації управління цими об'єктами.

Тема 11. Світовий досвід управління публічними фінансами

Порівняльна характеристика організації бюджетного процесу у зарубіжних країнах.

Управління бюджетним процесом в розвинутих країнах. Демократичний вибір бюджетних пріоритетів. Політичний механізм бюджетних рішень. Органи оперативного управління бюджетом та бюджетного контролю.

Бюджетне планування. Економіко-аналітичні засади бюджетування. Методи програмного аналізу і раціоналізація розробки бюджетів. Програмно-цільові бюджети. Складання бюджетів «на нульовій основі». Планування інвестицій за методом «затрати-вигоди».

Виконання бюджету і бюджетний контроль. Методи контролю. Ревізійні органи законодавчої влади. Контроль за видатками. Забезпечення виконання намірів парламенту. Ефективність використання коштів. Регулювання між бюджетних відносин.

Іноземний досвід управління соціальним страхуванням. Особливості управління пенсійним страхуванням, соціальним страхуванням на випадок безробіття, соціальною допомогою та медичним страхуванням.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Управління публічними фінансами» (денна форма навчання)

Тема	Години					
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг, КПЗ	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи управління публічними фінансами»						
Тема 1. Сутність та складові управління публічними фінансами	2	2	8	1	1	Поточне опитування
Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління публічними фінансами	4	2	8			
Тема 3. Органи управління бюджетом	2	-	8	1	1	
Тема 4. Бюджетне планування	6	2	10			
Змістовий модуль 2. «Організація управління публічними фінансами на стадіях виконання бюджету»						
Тема 5. Виконання бюджету	2	2	10	1	1	Поточне опитування
Тема 6. Облік виконання бюджету	2	1	10			
Тема 7. Звітність про виконанням бюджету	2	1	10	1		
Тема 8. Контроль за виконанням бюджету	4	2	8			
Тема 9. Управління Пенсійним фондом України	2	1	8	1	1	
Тема 10. Особливості управління державними соціальними фондами	2	1	8			
Тема 11. Світовий досвід управління публічними фінансами	2	1	8			
Всього	30	15	96	5	4	

(заочна форма навчання)

Теми	Години		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи управління публічними фінансами»			
Тема 1. Сутність та складові управління публічними фінансами	2	2	14
Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління публічними фінансами	-		12
Тема 3. Органи управління бюджетом			12
Тема 4. Бюджетне планування	2		14
Змістовий модуль 2. «Організація управління публічними фінансами на стадіях виконання бюджету»			
Тема 5. Виконання бюджету	2	2	14
Тема 6. Облік виконання бюджету	-		12
Тема 7. Звітність про виконанням бюджету			12
Тема 8. Контроль за виконанням бюджету	2		12
Тема 9. Управління Пенсійним фондом України			12
Тема 10. Особливості управління державними соціальними фондами	-		12
Тема 11. Світовий досвід управління публічними фінансами			12
Всього	8		4

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Управління публічними фінансами»

Денна форма навчання

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи управління публічними фінансами»

Практичне заняття 1 (2 год.).

Тема 1. Сутність та складові управління публічними фінансами

Мета: засвоєння сутності та складових управління публічними фінансами. Вивчення нормативно-правової бази та системи органів управління публічними фінансами.

Питання для обговорення:

1. Сутність та зміст управління публічними фінансами.
2. Об'єкт та суб'єкт системи управління публічними фінансами.
3. Предмет управління публічними фінансами як навчальної дисципліни.
4. Складові управління публічними фінансами: взаємозв'язок функцій і складових управління.

Практичне заняття 2 (2 год.).

Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління публічними фінансами

Мета: вивчення сутності, складу та структури доходів і видатків бюджету. Засвоєння принципів розмежування доходів і видатків між бюджетами. Розуміння сутності бюджетного дефіциту та державного боргу.

Питання для обговорення:

1. Сутність бюджету та його роль у суспільстві.
2. Організація і завдання управління бюджетними потоками.
3. Розмежування доходів і видатків між бюджетами.
4. Взаємовідносини між бюджетами.

Практичне заняття 3 (2 год.).

Тема 4. Бюджетне планування

Мета: засвоєння методів та етапів бюджетного планування. Розуміння організації планування державного бюджету та порядку складання проектів місцевих бюджетів.

Питання для обговорення:

1. Економічні основи бюджетного планування, його зміст, принципи і завдання.
2. Порядок складання проекту Державного бюджету України.
3. Розгляд і затвердження Державного бюджету України.
4. Порядок складання, розгляду і затвердження місцевих бюджетів.
5. Засади транспарентності та інклюзивності у бюджетному плануванні.

Практичне заняття 4 (2 год.).

Тема 5. Виконання бюджету

Мета: розуміння основ виконання бюджету та бюджетної класифікації доходів і видатків. Визначення понять «бюджетне призначення», «касове виконання», Розгляд стадій виконання бюджету та порядку надання бюджетних трансфертів.

Питання для обговорення:

1. Поняття та принципи виконання бюджету.
2. Поняття бюджетного фінансування, його організація та принципи.
3. Виконання дохідної частини бюджетів.
4. Виконання видаткової частини бюджетів.
5. Організація та регулювання міжбюджетних потоків.

Практичне заняття 5 (1 год.).

Тема 6. Облік виконання бюджету

Мета: обговорення завдань та значення синтетичного й аналітичного обліку. Розгляд бухгалтерських документів та вивчення обліку виконання бюджету.

Питання для обговорення:

1. Завдання, значення та організація обліку виконання бюджетів.
2. Облік доходів державного бюджету.
3. Облік бюджетних зобов'язань і видатків розпорядників бюджетних коштів по державному бюджету.
4. Визначення результатів виконання державного бюджету.

Практичне заняття 6 (1 год.).

Тема 7. Звітність про виконання бюджетів

Мета: засвоєння сутності та порядку здійснення контролю за виконанням бюджетів. Розгляд повноважень органів, які здійснюють бюджетний контроль.

Питання для обговорення:

1. Організація, види та форми бюджетної звітності.
2. Звіти розпорядників коштів про використання бюджетних коштів.
3. Річна звітність про виконання Державного бюджету України.
4. Звітність про виконання місцевих бюджетів.
5. Засади транспарентності та інклюзивності у процесі розгляду і затвердження звітності про виконання бюджетів.

Практичне заняття 7 (2 год.).

Тема 8. Контроль за виконанням бюджетів

Мета: засвоєння сутності та порядку здійснення контролю за виконанням бюджетів. Розгляд повноважень органів, які здійснюють бюджетний контроль.

Питання для обговорення:

1. Сутність та призначення бюджетного контролю, його роль в

управлінні публічними фінансами.

2. Контрольно-ревізійна робота, її завдання та напрями.
3. Державна аудиторська служба України, її завдання, повноваження та права.
4. Бюджетний аудит.
5. Засади транспарентності та інклюзивності у процесі контролю за виконанням бюджетів.

Практичне заняття 8 (1 год.).

Тема 9. Управління Пенсійним фондом України

Мета: засвоєння знань щодо організації управління Пенсійним фондом України.

Питання для обговорення:

1. Сутність, призначення та класифікація пенсійного страхування як об'єкта управління.
2. Система управління Пенсійним фондом України.
3. Планування бюджету Пенсійного фонду України.
4. Виконання бюджету Пенсійного фонду України.

Практичне заняття 9 (1 год.).

Тема 10. Особливості управління державними соціальними фондами та іншими об'єктами публічних фінансів

Мета: засвоєння знань щодо організації управління коштами соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, соціального страхування на випадок безробіття та іншими об'єктами публічних фінансів.

Питання для обговорення:

1. Управління Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
2. Управління Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
3. Управління Фондом соціального страхування на випадок безробіття.

Практичне заняття 10 (1 год.).

Тема 11. Світовий досвід управління публічними фінансами

Мета: засвоєння світового досвіду управління публічними фінансами

Питання для обговорення:

1. Порівняльна характеристика організації бюджетного процесу у зарубіжних країнах.
2. Фінансово-управлінські технології формування бюджету у зарубіжних країнах.
3. Практика виконання бюджету у зарубіжних країнах.
4. Світовий досвід управління соціальним страхуванням.

Заочна форма навчання

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи управління публічними фінансами»

Практичне заняття 1

Тема 1. Сутність та складові управління публічними фінансами

Мета: засвоєння сутності та складових управління публічними фінансами. Вивчення нормативно-правової бази та системи органів управління публічними фінансами.

Питання для обговорення:

5. Сутність та зміст управління публічними фінансами.
6. Об'єкт та суб'єкт системи управління публічними фінансами.
7. Предмет управління публічними фінансами як навчальної дисципліни.
8. Складові управління публічними фінансами: взаємозв'язок функцій і складових управління.

Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління публічними фінансами

Мета: вивчення сутності, складу та структури доходів і видатків бюджету. Засвоєння принципів розмежування доходів і видатків між бюджетами. Розуміння сутності бюджетного дефіциту та державного боргу.

Питання для обговорення:

5. Сутність бюджету та його роль у суспільстві.
6. Організація і завдання управління бюджетними потоками.
7. Розмежування доходів і видатків між бюджетами.
8. Взаємовідносини між бюджетами.

Тема 4. Бюджетне планування

Мета: засвоєння методів та етапів бюджетного планування. Розуміння організації планування державного бюджету та порядку складання проектів місцевих бюджетів.

Питання для обговорення:

6. Економічні основи бюджетного планування, його зміст, принципи і завдання.
7. Порядок складання проекту Державного бюджету України.
8. Розгляд і затвердження Державного бюджету України.
9. Порядок складання, розгляду і затвердження місцевих бюджетів.
10. Засади транспарентності та інклюзивності у бюджетному плануванні.

Практичне заняття 2

Тема 5. Виконання бюджету

Мета: розуміння основ виконання бюджету та бюджетної класифікації доходів і видатків. Визначення понять «бюджетне призначення», «касове виконання», Розгляд стадій виконання бюджету та порядку надання бюджетних

трансфертів.

Питання для обговорення:

6. Поняття та принципи виконання бюджету.
7. Поняття бюджетного фінансування, його організація та принципи.
8. Виконання дохідної частини бюджетів.
9. Виконання видаткової частини бюджетів.
10. Організація та регулювання міжбюджетних потоків.

Тема 6. Облік виконання бюджету

Мета: обговорення завдань та значення синтетичного й аналітичного обліку. Розгляд бухгалтерських документів та вивчення обліку виконання бюджету.

Питання для обговорення:

5. Завдання, значення та організація обліку виконання бюджетів.
6. Облік доходів державного бюджету.
7. Облік бюджетних зобов'язань і видатків розпорядників бюджетних коштів по державному бюджету.
8. Визначення результатів виконання державного бюджету.

Тема 7. Звітність про виконання бюджетів

Мета: засвоєння сутності та порядку здійснення контролю за виконанням бюджетів. Розгляд повноважень органів, які здійснюють бюджетний контроль.

Питання для обговорення:

6. Організація, види та форми бюджетної звітності.
7. Звіти розпорядників коштів про використання бюджетних коштів.
8. Річна звітність про виконання Державного бюджету України.
9. Звітність про виконання місцевих бюджетів.
10. Засади транспарентності та інклюзивності у процесі розгляду і затвердження звітності про виконання бюджетів.

Тема 8. Контроль за виконанням бюджетів

Мета: засвоєння сутності та порядку здійснення контролю за виконанням бюджетів. Розгляд повноважень органів, які здійснюють бюджетний контроль.

Питання для обговорення:

6. Сутність та призначення бюджетного контролю, його роль в управлінні публічними фінансами.
7. Контрольно-ревізійна робота, її завдання та напрями.
8. Державна аудиторська служба України, її завдання, повноваження та права.
9. Бюджетний аудит.
10. Засади транспарентності та інклюзивності у процесі контролю за виконанням бюджетів.

Тема 9. Управління Пенсійним фондом України

Мета: засвоєння знань щодо організації управління Пенсійним фондом України.

Питання для обговорення:

5. Сутність, призначення та класифікація пенсійного страхування як об'єкта управління.
6. Система управління Пенсійним фондом України.
7. Планування бюджету Пенсійного фонду України.
8. Виконання бюджету Пенсійного фонду України.

Тема 10. Особливості управління державними соціальними фондами та іншими об'єктами публічних фінансів

Мета: засвоєння знань щодо організації управління коштами соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, соціального страхування на випадок безробіття та іншими об'єктами публічних фінансів.

Питання для обговорення:

4. Управління Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
5. Управління Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
6. Управління Фондом соціального страхування на випадок безробіття.

Тема 11. Світовий досвід управління публічними фінансами

Мета: засвоєння світового досвіду управління публічними фінансами

Питання для обговорення:

1. Порівняльна характеристика організації бюджетного процесу у зарубіжних країнах.
2. Фінансово-управлінські технології формування бюджету у зарубіжних країнах.
3. Практика виконання бюджету у зарубіжних країнах.
4. Світовий досвід управління соціальним страхуванням.

6.Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисципліни «Управління публічними фінансами» виконується самостійно кожним студентом відповідно до списку у групі у вигляді комплексної задачі. КПЗ охоплює усі основні теми дисципліни «Управління публічними фінансами». Метою виконання КПЗ є опрацювання інструктивної та законодавчої бази, оволодіння навичками практичного застосування аналітичних методів при аналізі виконання бюджетів усіх видів. Виконання КПЗ з дисципліни «Управління публічними фінансами» є одним із обов'язкових модулів.

Варіанти КПЗ з дисципліни «Управління публічними фінансами»:

Задача 1

Проаналізувати склад і структуру доходів державного бюджету за останні 6 років (заповнити табл. 1), виявити та оцінити існуючі зміни. Побудувати діаграму співвідношення податкових та неподаткових надходжень державного бюджету за аналогічний період.

Таблиця 1

Структура доходів Державного бюджету України

Показники	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Податкові надходження, в т. ч.						
Податок на прибуток підприємств						
Податок на додану вартість						
Акцизний податок						
Мито						
Неподаткові надходження						
Доходи від операцій з капіталом						
Офіційні трансферти						

Задача 2

Здійснити аналіз структури видатків державного бюджету за останні 6 років, результати якого відобразити в табл. 2. Виявити основні тенденції зміни видаткової частини бюджету.

Таблиця 2

Структура видатків Державного бюджету України

Напрямки видатків	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1. Економічна діяльність.						
2. Соціальний захист населення.						
3. Соціально-культурна сфера.						
4. Оборона.						
5. Міжнародна діяльність.						
6. Державне управління,						

правоохоронна діяльність і безпека держави.						
7. Обслуговування боргу.						
8. Інші видатки.						

Задача 3

Охарактеризувати сучасну практику утворення та погашення бюджетного дефіциту. Графічно зобразити динаміку дефіциту державного бюджету, оцінити наслідки існуючих змін.

Задача 4

Здійснити аналіз джерел формування та напрямків використання коштів, отриманих за рахунок державного кредиту. Дослідити сучасний стан боргового навантаження на економіку України, проаналізувавши основні показники боргової безпеки держави. Зробити висновки.

Таблиця 3

Показник	Порогове значення	Рівень в Україні
1. Співвідношення обсягу державного боргу та ВВП.	60%	
2. Співвідношення обсягу державного боргу та доходів державного бюджету.	300%	
3. Співвідношення платежів за державним боргом та ВВП.	7%	
4. Співвідношення планових платежів з обслуговування державного боргу та експорту товарів та послуг.	20-25%	
5. Співвідношення платежів за державним боргом та доходів державного бюджету.	45%	

Задача 5

Зазначити, до якого бюджету зараховуються названі нижче доходи:

- 1) 45 відсотків рентної плати за спеціальне використання води (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення);
- 2) надходження від реалізації комунального майна міста;
- 3) надходження від податку на прибуток підприємств комунальної власності міста з районним поділом;
- 4) надходження від відчуження частки державного майна;
- 5) 70 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення;
- 6) 37 відсотків надходжень рентної плати за спеціальне використання

лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування;

7) суми процентів за користування тимчасово вільними бюджетними коштами міста;

8) надходження дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, що є у власності територіальної громади міста Києва;

9) надходження від продажу комунального майна району;

10) власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок обласного бюджету;

11) плата за ліцензії та сертифікати, що сплачується ліцензіатами, які здійснюють діяльність на території міст Києва та Севастополя;

12) плата за землю, що справляється на території району міста державного значення;

13) податок на доходи фізичних осіб, що сплачується (перераховується) на території міста Києва;

14) місцеві податки і збори;

15) 30 відсотків грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності.

Задача 6

Вказати, до якого бюджету треба віднести такі видатки:

1) утримання дитячих садків комунальної власності району в місті;

2) утримання державної пожежної охорони в місті Канів;

3) утримання поліклініки районного управління охорони здоров'я;

4) утримання Національної академії наук України;

5) утримання обласного суду;

6) утримання Академії аграрних наук України;

7) видатки на проведення виборів народних депутатів України;

8) утримання дитячого садка, що належить підприємству Міністерства промислової політики;

9) утримання Київського економічного технікуму КНЕУ;

10) поповнення книжкового фонду районного Будинку культури;

11) будівництво загальноосвітньої школи-інтернату в сільській місцевості;

12) обслуговування державного боргу;

13) державні програми підтримки регіонального розвитку та пріоритетних галузей економіки;

14) утримання органів місцевого самоврядування міста районного значення;

15) вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації державної та комунальної власності відповідно до програм соціально-економічного розвитку району;

16) на дошкільну освіту в селі;

на первинну медико-санітарну, амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу в місті обласного значення;

17) компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян в місті Тернополі;

18) державні культурно-освітні програми (обласні бібліотеки, музеї та виставки, включаючи заклади та установи комунальної власності, яким надано статус національних).

Задача 7

Заповнити табл. 4. «Процедура бюджетного планування в Україні» за такими варіантами:

I

1. Складання проекту Закону «Про Державний бюджет України».
2. Складання проекту місцевого бюджету.
3. Розгляд проекту Закону «Про Державний бюджет України».

II

4. Розгляд місцевого бюджету.
5. Прийняття Закону «Про Державний бюджет України».
6. Прийняття місцевого бюджету.

Таблиця 4

Процедура бюджетного планування в Україні

Документи та інформація, необхідні для складання, розгляду і затвердження бюджету	Державні органи, які беруть участь у бюджетному плануванні	Регламентовані терміни окремих етапів бюджетного планування

Задача 8

Виконання дохідної частини бюджету.

На рахунки, що відкриті в Головному управлінні Державної казначейської служби України, для зарахування доходів до Державного і місцевих бюджетів України надійшли такі види доходів і в таких обсягах:

Таблиця 5

Види доходів	Сума, тис. грн.
• податок на прибуток підприємств	800,0
• податок на доходи фізичних осіб	100,0
• податок на додану вартість	500,0
• акцизний податок із вироблених в Україні товарів	360,0
• акцизний податок із ввезених на територію України товарів	75,0
• збір за спеціальне використання лісових ресурсів державного значення	10,0
• збір за спеціальне використання водних ресурсів загальнодержавного значення	20,0
• плата за землю	80,0
• ввізне мито	90,0
• вивізне мито	45,0
• збір за першу реєстрацію транспортних засобів	5,0
• єдиний податок	24,0
• надходження від грошово-речових лотерей	7,0
• рентна плата	47,0
• державне мито	3,4
• надходження від штрафів та фінансових санкцій	6,3
• надходження коштів від реалізації конфіскованого майна	29,3

Установлено, що сплачено надмірно податку з прибутку підприємств на суму 15 тис. грн., а податку з доходів фізичних осіб на суму 7 тис. грн. Відшкодуванню підлягає податок на додану вартість на суму 50 тис. грн.

Необхідно:

I

1. Із наведеного вище переліку назвати види доходів, які згідно з чинною бюджетною класифікацією відносяться відповідно до податкових і неподаткових надходжень.

2. Назвіть доходи, які у повному обсязі зараховуються до Державного бюджету України або до місцевих бюджетів.

3. Назвіть види доходів, які розподіляються між Державним бюджетом України і місцевими бюджетами; між видами місцевих бюджетів. Зазначте пропорції розподілу. Як здійснюється цей розподіл органами казначейства?

II

4. Назвіть види доходів, які розподіляються між загальним і спеціальними фондами відповідного бюджету. Зазначте пропорції розподілу. Як здійснюється цей розподіл органами казначейства?

5. На підставі яких документів і як буде здійснюватися повернення надмірно внесених платежів та відшкодування податку на додану вартість?

Задача 9

Скласти проведення за такими операціями з виконання бюджету (на рівні Головного управління Державної казначейської служби України).

I

A

1. Надійшли доходи загального фонду державного бюджету.
2. Перераховано кошти загального фонду державного бюджету до Державного казначейства України.
3. Повертаються надмірно або помилково сплачені кошти платникам податків, зборів, інших обов'язкових платежів з загального фонду державного бюджету.
4. Надійшли кошти, які розподіляються між загальним і спеціальним фондами державного бюджету.
5. Надійшли кошти, тимчасово віднесені на доходи державного бюджету.

Б

1. Надійшли доходи, які підлягають розподілу між державним і місцевими бюджетами.
2. Проведено розмежування між державним і місцевими бюджетами.
3. Зараховано до загального фонду державного бюджету розподілені кошти.
4. Повертаються надмірно або помилково сплачені кошти, які підлягають розподілу між державним і місцевими бюджетами.
5. Надійшли доходи загального фонду державного бюджету.

II

A

1. Надійшли доходи спеціального фонду державного бюджету.
2. Перераховано кошти спеціального фонду державного бюджету до Державного казначейства України.
3. Повертаються надмірно або помилково сплачені кошти спеціального фонду державного бюджету платникам.
4. Повертаються надмірно або помилково сплачені кошти, які підлягають розподілу між загальним і спеціальним фондами державного бюджету.
5. Перераховано дотацію місцевим бюджетам за рахунок надходжень загального фонду державного бюджету.

Б

1. Виділено кошти загального фонду місцевого бюджету розпорядникам.
2. Перераховано кошти з особового рахунка розпорядника своїм підвідомчим органам (реєстраційні рахунки відкриті на балансі управління).

3. Проведено оплату рахунків.
4. Надійшли власні надходження розпорядників, які відносяться до спеціального фонду місцевого бюджету та обслуговуються управлінням.
5. Проведено оплату рахунків розпорядникам коштів місцевого бюджету (спеціальний фонд), які обслуговуються в управлінні Державного казначейства.

Ш А

1. Виділено кошти спеціального фонду місцевого бюджету розпорядникам.
2. Перераховано кошти з особового рахунка розпорядника своїм підвідомчим органам (реєстраційні рахунки відкриті на балансі управління).
3. Проведено оплату рахунків розпорядникам коштів місцевого бюджету (спеціальний фонд), які обслуговуються в управлінні Державного казначейства.
4. Проведено оплату рахунків (загальний фонд).
5. Надійшли кошти для здійснення видатків своїм підвідомчим установам та проведення оплати рахунків на ім'я розпорядників коштів нижчого ступеня.

Б

1. Надійшли доходи загального фонду місцевих бюджетів.
2. Повернуто надмірно або помилково сплачені кошти загального фонду місцевого бюджету платникам.
3. Надійшли кошти, які підлягають розподілу між загальним та спеціальним фондами місцевого бюджету.
4. Проведено розподіл коштів між загальним та спеціальним фондами місцевого бюджету.
5. Повернуто надмірно внесені або помилково сплачені кошти, які підлягали розподілу між загальним та спеціальним фондами місцевого бюджету.

Теми для підготовки рефератів/доповідей

№ п/п	Тематика
1.	Управління публічними фінансами в системі державного управління та місцевого самоврядування.
2.	Бюджет як інструмент регулювання економіки та забезпечення добробуту населення.
3.	Теоретичні засади бюджетної децентралізації: нормативна та позитивна теорія бюджетного федералізму.
4.	Бюджетна система в умовах ринкових і демократичних перетворень: проблеми становлення та реформування.

5.	Бюджетне планування і прогнозування в Україні: практика та проблеми розвитку в сучасних умовах.
6.	Суперечності взаємодії елементів програмно-цільового методу бюджетування.
7.	Складання проекту бюджету держави: прагматика, проблематика та шляхи удосконалення.
8.	Проблеми удосконалення бюджетного процесу в Україні.
9.	Доходи бюджету як домінанта фінансової стабільності держави.
10.	Динаміка структурних змін у доходах і видатках бюджету України: ретроспектива та сучасний прагматизм.
11.	Видатки бюджету як інструмент забезпечення суспільних благ.
12.	Бюджетний дефіцит в Україні: причини виникнення, джерела фінансування та соціально-економічні наслідки.
13.	Бюджетний дефіцит в теорії та практиці західних демократій.
14.	Фінансові проблеми місцевих органів влади в Україні.
15.	Місцеві бюджети України в утвердженні державності та демократизації суспільного життя.
16.	Проблеми формування та використання фінансових ресурсів територіальних громад.
17.	Актуальні проблеми та перспективи місцевих запозичень в Україні.
18.	Зарубіжний досвід організації місцевих фінансів.
19.	Міжбюджетні відносини та їх вплив на економічний розвиток регіонів.
20.	Реформування міжбюджетних відносин в Україні.
21.	Державні запозичення в системі чинників фінансової стабільності та боргової безпеки України.
22.	Державний зовнішній борг України: оптимізація формування та механізм управління.
23.	Світова зовнішня заборгованість: сучасні тенденції та проблеми врегулювання.
24.	Реалізація бюджетної стратегії і тактики на Україні.
25.	Необхідність посилення дієвості державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів.
26.	Контрольні повноваження Міністерства фінансів України в бюджетному процесі.
27.	Проблеми управління процесом формування і використання коштів бюджету Пенсійного фонду України.
28.	Напрями удосконалення управління державними соціальними фондами в Україні.
29.	Організаційно-правові основи митного контролю в Україні.
30.	Проблеми та завдання Державної аудиторської служби України в умовах реформування фінансового контролю.

31.	Особливості бюджетної системи країн з розвинутою економікою.
32.	Застосування методу бюджетування на нульовій основі в зарубіжній практиці.
33.	Цілі, етапи, процедури, властивості програмно-цільового бюджетування в зарубіжній практиці.
34.	Особливості функціонування системи управління публічними фінансами в ЄС.

7.Тренінг з дисципліни

Тематика: Дослідження складових управління публічними фінансами на прикладі окремого органу місцевого самоврядування (міста, села, селища).

Задання та структура тренінгу:

1. Проаналізувати порядок бюджетного планування.
2. Оцінити стан оперативного бюджетного управління.
3. Дослідити порядок проведення і результативність бюджетного контролю.

Зробити загальний висновок з виокремленням основних проблем управління публічними фінансами в окремій територіальній громаді та запропонувати пропозиції щодо їх вирішення.

Зробити загальний висновок з виокремленням основних проблем управління публічними фінансами в окремій територіальній громаді та запропонувати пропозиції щодо їх вирішення.

8.Самостійна робота студентів

При вивченні курсу «Управління публічними фінансами» самостійна робота здійснюється позааудиторно при виконанні самостійних завдань, зміст яких наведено нижче, виконання домашньої контрольної роботи, а також при підготовці до екзамену.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні та опрацюванні основної та додаткової літератури, законодавчих та нормативних документів, виконанні практичних завдань.

Самостійна робота виконується за такими правилами.

Для виконання самостійної роботи необхідно завести окремий зошит, в якому акуратно і розбірливо без скорочень слід виконувати завдання у визначеній послідовності.

Перед виконанням кожного теоретичного завдання необхідно скласти його план або виконувати за планом, рекомендованим викладачем.

Перед виконанням кожного практичного завдання наводиться його умова, розрахунки повинні супроводжуватись певними поясненнями, результати розрахунків - одиницями виміру.

Виконання усіх видів передбаченої цими вказівками самостійної роботи є необхідною передумовою допуску студента до іспиту з предмету «Управління публічними фінансами».

Для самостійного та більш детального опрацювання виносяться наступні питання:

№ теми	Тематика	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	<p>Тема 1: Сутність та складові управління публічними фінансами.</p> <p>1. Сутність та зміст управління публічними фінансами.</p> <p>2. Об'єкт та суб'єкт системи управління публічними фінансами.</p> <p>3. Предмет управління публічними фінансами як навчальної дисципліни.</p> <p>4. Нормативно-правова база управління публічними фінансами.</p> <p>5. Бюджетний кодекс України, як основа визначення засад організації бюджетного процесу.</p> <p>6. Система управління публічними фінансами: - органи управління публічними фінансами; - етапи, методи, які використовують в управлінні публічними фінансами.</p> <p>7. Складові управління публічними фінансами: взаємозв'язок функцій і складових управління.</p>	8	14
2.	<p>Тема 2: Структура бюджету держави як об'єкта управління публічними фінансами.</p> <p>1. Сутність бюджету та його роль у суспільстві.</p> <p>2. Бюджет як основний централізований фонд грошових коштів держави.</p> <p>3. Бюджет як основний фінансовий план країни.</p> <p>4. Методи, принципи та джерела формування доходів бюджету.</p> <p>5. Класифікація видатків та форми бюджетного фінансування.</p> <p>6. Бюджетний дефіцит, його причини, наслідки, методи, джерела покриття.</p> <p>7. Організація і завдання управління бюджетними потоками.</p> <p>8. Бюджетний устрій та бюджетна система України.</p> <p>9. Розмежування доходів і видатків між бюджетами.</p> <p>10. Взаємовідносини між бюджетами.</p>	8	12
3.	<p>Тема 3: Органи управління бюджетом.</p> <p>1. Органи стратегічного управління бюджетом та їхні функції.</p> <p>2. Діяльність Міністерства фінансів України у сфері управління бюджетом.</p> <p>3. Місцеві фінансові органи: головні завдання, функції, права, структура.</p> <p>4. Державна служба фінансового моніторингу України як орган державного управління.</p> <p>5. Державна казначейська служба України, її призначення та структура.</p> <p>6. Державна податкова служба України та Державна митна служба України в системі органів оперативного управління бюджетом.</p> <p>7. Органи міжгалузевого оперативного управління бюджетними коштами та їхні функції.</p> <p>8. Система органів галузевого управління бюджетними коштами.</p>	8	12

4.	<p>Тема 4: Бюджетне планування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічні основи бюджетного планування, його зміст, принципи і завдання. 2. Етапи, методи та рівні бюджетного планування. 3. Організація бюджетного планування. Основні етапи розробки проекту бюджету. 4. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі та особливості його застосування в Україні. 5. Порядок складання проекту Державного бюджету України. 6. Розгляд і затвердження Державного бюджету України. 	10	14
	<ol style="list-style-type: none"> 7. Порядок складання, розгляду і затвердження місцевих бюджетів. 8. Бюджетний регламент, його зміст, завдання та засади побудови. 9. Завдання і методологія планування доходів бюджету. 10. Завдання і методологія планування видатків бюджету. 11. Особливості планування доходів і видатків місцевих бюджетів. 12. Засади транспарентності та інклюзивності у бюджетному плануванні. 13. Кошторисне планування, його основи. Види та структура кошторисів бюджетних установ. 14. Оперативно-сітьові показники, що визначають обсяг бюджетних асигнувань. 15. Норми і нормативи кошторисного планування та фінансування. 		
5.	<p>Тема 5: Виконання бюджету.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та принципи виконання бюджету. 2. Бюджетна класифікація та її роль у бюджетному процесі. 3. Розпис доходів і видатків як основа виконання бюджету. 4. Система справляння доходів бюджету. 5. Податковий менеджмент. 6. Поняття бюджетного фінансування, його організація та принципи. 7. Розпорядники бюджетних коштів, їхні права та обов'язки. 8. Виконання дохідної частини бюджетів. 9. Виконання видаткової частини бюджетів. 10. Касове виконання бюджету. 11. Організація та регулювання міжбюджетних потоків. 	10	14
6.	<p>Тема 6: Облік виконання бюджету.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання, значення та організація обліку виконання бюджетів. 2. Бухгалтерські документи та реєстри, порядок їх складання, перевірки та обробки. 3. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів. 4. Облік доходів державного бюджету. 5. Особливості обліку доходів місцевих бюджетів. 6. Облік бюджетних зобов'язань і видатків розпорядників бюджетних коштів по державному бюджету. 7. Облік бюджетних зобов'язань і видатків розпорядників бюджетних коштів по місцевих бюджетах. 8. Облік міжбюджетних відносин. 9. Визначення результатів виконання державного бюджету. 10. Особливості визначення результатів виконання місцевих бюджетів. 	10	12

7.	<p>Тема 7: Звітність про виконання бюджетів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація, види та форми бюджетної звітності. 2. Звіти розпорядників коштів про використання бюджетних коштів. 3. Періодична звітність про виконання державного бюджету. 4. Річна звітність про виконання Державного бюджету України. 5. Звітність про виконання місцевих бюджетів. 6. Розгляд і затвердження звітів про виконання бюджету. 7. Засади транспарентності та інклюзивності у процесі розгляду і затвердження звітності про виконання бюджетів. 	10	12
8.	<p>Тема 8: Контроль за виконанням бюджетів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та призначення бюджетного контролю, його роль в управлінні публічними фінансами. 2. Види, форми та методи бюджетного контролю. 3. Органи бюджетного контролю, їхня класифікація. 	8	12
	<ol style="list-style-type: none"> 4. Рахункова палата України, її функції, права і завдання. 5. Податковий контроль та його організація в Україні. 6. Митний контроль та його організація в Україні. 7. Контроль органів Державної казначейської служби України за виконанням бюджету. 8. Контрольно-ревізійна робота, її завдання та напрями. 9. Державна аудиторська служба України, її завдання, повноваження та права. 10. Організація і планування ревізій та перевірок. 11. Порядок проведення ревізій. 12. Оформлення та реалізація матеріалів ревізій. 13. Бюджетний аудит. 14. Засади транспарентності та інклюзивності у процесі контролю за виконанням бюджетів. 		
9.	<p>Тема 9: Управління Пенсійним фондом України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, призначення та класифікація пенсійного страхування як об'єкта управління. 2. Система управління Пенсійним фондом України. 3. Планування бюджету Пенсійного фонду України. 4. Виконання бюджету Пенсійного фонду України. 5. Організація обліку і звітності Пенсійного фонду України. 6. Державний фінансовий контроль за виконанням бюджету Пенсійного фонду України. 	8	12
10.	<p>Тема 10: Особливості управління державними соціальними фондами та іншими об'єктами публічних фінансів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Управління Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. 2. Управління Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. 3. Управління Фондом соціального страхування на випадок безробіття. 4. Особливості управління іншими об'єктами публічних фінансів. 	8	12

11.	Тема 11: Світовий досвід управління публічними фінансами. 1. Порівняльна характеристика організації бюджетного процесу у зарубіжних країнах. 2. Бюджетний федералізм: світовий досвід теорії та практики. 3. Фінансово-управлінські технології формування бюджету у зарубіжних країнах. 4. Перспективне бюджетне планування у світовій практиці. 5. Світовий досвід бюджетного прогнозування. 6. Практика виконання бюджету у зарубіжних країнах. 7. Управління державним боргом у світовій практиці. 8. Світовий досвід організації бюджетного контролю. 9. Світовий досвід управління соціальним страхуванням.	8	12
	Разом	96	138

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота, індивідуальна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, ситуативне моделювання, ділові ігри, реферування, виконання КПЗ, есе, підготовка і презентація проектів.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

У процесі вивчення дисципліни «Управління публічними фінансами» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та опитування;
- підготовка аналітичних звітів, рефератів, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Управління публічними фінансами» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
1. Усне опитування під час заняття (4 тем по 5 балів = 20 балів) 2. Письмова робота = 80 балів	1. Усне опитування під час заняття (5-11 теми по 5 балів – макс. 35 балів) 2. Письмова робота = 65 балів	1. Написання та захист КПЗ = 80 балів. 2. Розв'язування завдань під час тренінгу = 20 балів	Тестові завдання (20 тестів по 2 бали за тест – макс. 40 балів). Завдання 1 – макс. 30 балів) Завдання 2 – макс. 30 балів)	

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ЕСТ8
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-10
2.	Проекційний екран	1-10
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome)	1-10
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-10
5.	Персональні комп'ютери	1-10
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-10
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-10
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-10
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
2. Бюджетна система: підручник / за ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 624 с.
3. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
4. Бюджетний менеджмент: підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погріщук. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 532 с.
5. Бей С.О., Шкварук Д.Г. Теоретичні засади побудови і функціонування бюджетної системи України. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 66. С. 170-173. Режим доступу: http://market-infr.od.ua/journals/2022/66_2022/32.pdf. Дем'янишин В. Податковий механізм формування доходів бюджету: концептуальні засади теорії та напрями модернізації. *Світ фінансів*. 2017. № 2. С. 84-96.
6. Бей С.О. Здійснення бюджетного процесу в Україні під час війни. An integrated approach to science modernization: methods, models and multidisciplinary: IV correspond. intern. scien. and pract. confer. (Vinnytsia, Ukraine - Vienna, Austria 26 Aug. 2022). Vinnytsia, UKR - Vienna, AUT. С. 42-43 Режим доступу: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/26.08.2022/5> Дем'янишин В., Лободіна З. Організація та проблеми здійснення бюджетного контролю як елемента бюджетного механізму держави. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2017. Вип. 37. Частина 1. С. 129-140.
7. Бей С.О. Виконання державного бюджету України в умовах дії воєнного стану. *Науковий простір України: сучасні виклики та загрози*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (Вінниця, 20-21 жовтн. 2022). Вінниця, 2022. С. 36-39.
8. Бей С.О. Бюджетний дефіцит: причини виникнення та напрями подолання. *Innovative educational technologies: European experience and its application in training in economics and management* : Proceedings of scientific and pedagogical internship (February 13 – March 26, 2023, Riga, Latvia). Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2023. P. 20-22.
9. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 р. №1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>.
10. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
11. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
12. Закон України, «Про Рахункову палату України» від 2.07.2015р.

№ 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>

13. Казначейська система: підручник; за наук. ред. д. е. н., проф. А. І. Крисоватого, д. е. н., проф. О. П. Кириленко, Т. Я. Слюз. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 364 с.

14. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування» від 24.01.2012 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>.

15. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

16. Положення про Державну казначейську службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>.

17. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 р. № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-п>.

18. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3.02.2016 р. № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-п>.

19. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6.03.2019 р. № 22721. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-п>.

20. Положення про Міністерство фінансів України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п>.

21. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України: Наказ Міністерства фінансів від 1.10.2013 р. № 885. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1915-13>.

22. Публічні фінанси: навчальний посібник; за ред. д. е. н., професора О. П. Кириленко. Тернопіль: Вектор, 2018. 294 с.

23. Хомутенко А. В. Сучасна парадигма управління державними фінансами України: монографія. К.: ФОП Гуляєва В. М., 2019. 384 с.

24. Demianyshyn Vasyl. Features of tax revenues mobilization in the current conditions // Modern tendencies of fiscal policy in European economic space. Monograph / edited by Doctor of Economics, Prof. Andriy Krysovatyu. Ternopil: TNEU. 2017. p. 243-249 (388 p.). URL: http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/30021/1/Modern%20tendencies_monograf-engl%20%281%29.pdf.

25. Douglas, J. W. and Kravchuk, R. S. (2020), Introduction to Symposium: Modern Money Theory and Public Budgeting and Finance. *Public Budgeting & Finance*, 40: 3-5. <https://doi.org/10.1111/pbaf.12253>.

26. Hendrick, R. and Hu, X. (2020), Beyond Truth and Integrity in State

Budgeting: Why State Governments Use Budget Balancing Maneuvers (or Gimmicks)? *Public Budgeting & Finance*, 40: 104-127. <https://doi.org/10.1111/pbaf.12272>.

27. Kravchuk, R.S. (2020), Post-Keynesian Public Budgeting & Finance: Assessing Contributions From Modern Monetary Theory. *Public Budgeting & Finance*, 40: 95-123. doi:10.1111/pbaf.12268.

28. Lofton, Michelle L. and Sharon, N. Kioko. 2021. "The Use of Short-Term Debt by General Purpose Governments." *Public Budgeting & Finance*. 1– 23. <https://doi.org/10.1111/pbaf.12285>.

29. Modern Ukrainian financial science: theoretical paradigm & practical concept of public finance. Monograph / V. Fedosov, A. Krysovaty, V. Oparin, P. Yukhymenko. Draft2Digital Publishing House. Oklahoma City. 2018. 447 p.

30. Mou, H, and Lozano Man Hing, M. 2021. Stringency of balanced budget laws and transparency of budgeting process. *Public Budgeting & Finance*.41: 45–64.<https://doi.org/10.1111/pbaf.12280>.

31. Ostrovska Halyna, Demianyshyn Vasyl, Maliuta Liudmyla, Sherstiuk Roman, Kuz Tetiana. Conception of an effective budget process and ways of improvement regional budget policy. *Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems*, Vol. 12, 07-Special Issue, 2020, pp.1686-1690.

32. Raudla, R. and Douglas, J.W. (2021), Structural Budget Balance as a Fiscal Rule in the European Union – Good, Bad, or Ugly? *Public Budgeting & Finance*, 41: 121-141. <https://doi.org/10.1111/pbaf.12279>.

33. Redburn, F. Stevens. 2021. "Budgeting for Existential Crisis: The Federal Government as Society's Guarantor." *Public Budgeting & Finance*. 1–17. <https://doi.org/10.1111/pbaf.12300>.

34. Rivenbark, W.C. (2020), Public Performance Budgeting: Principles and Practice, by Lu, Elaine Y. and Willoughby, Katherine. New York: Routledge, 2019. 204 pages. *City on the Line*, by Andrew Kleine. New York: Rowman & Littlefield, 2019. 279 pages. *Public Budgeting & Finance*, 40: 142-146. <https://doi.org/10.1111/pbaf.12254>.